

หลักสูตร การทำผ้ามัดย้อม
จำนวน 35 ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ

ความเป็นมา

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสาเกเหล็กเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาได้มองเห็นความสำคัญและช่องทางในการขยายอาชีพการทำผ้ามัดย้อมให้กับประชาชนที่ต้องการมีรายได้ ประกอบกับทางสำนักงาน สกร.ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนให้กับประชาชนเพื่อเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับประชาชนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและนำไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนได้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสาเกเหล็กจึงมีแนวคิดจัดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการทำผ้ามัดย้อมให้เป็นองค์ความรู้ ผ้ามัดย้อมเป็นอาชีพที่ทำขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่า สมัยก่อนการจะย้อมผ้าเพื่อไว้ใช้เองในครัวเรือน ฝีมือจะไม่ประณีตและไม่เรียบร้อยเพราะทำไว้ใช้เองในครัวเรือนและเป็นของฝากกับผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบการย้อมลวดลายสีสันทันเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย อาจใช้เป็นผ้าคลุมโต๊ะและผ้าคลุมไหล่ได้ แต่ยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีลวดลายมีลักษณะที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงกลายเป็นการทำผ้ามัดย้อมในรูปแบบใหม่ที่มีใช้เพียงแค่การทำผ้าห่ม ผ้าพันคอ ผ้าเช็ดหน้า ที่ใช้ในครัวเรือนหรือนุ่งห่มภายในครอบครัว ความรู้และประสบการณ์การทำผ้ามัดย้อมมาประยุกต์ดัดแปลงทำเป็นงานทำมือชิ้นเล็กๆ และได้พัฒนาชิ้นงานให้ใหญ่ขึ้น เช่น ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูโต๊ะ ปลอกหมอน และในปัจจุบันแนวโน้มความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือหรืองาน “Handmade” นั้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสาเกเหล็กจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการทำผ้ามัดย้อมและช่องทางในการขยายอาชีพ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำสร้างรายได้อาชีพให้มีความมั่นคงสามารถทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและนำเอาความรู้มาเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับศักยภาพพัฒนาตนเอง สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมที่จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพ หลักสูตรการทำผ้ามัดย้อม กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
2. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรมมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นในสังคม
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
5. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ในการประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน 35 ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี 5 ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ 30 ชั่วโมง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การฝึกปฏิบัติ

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา 3 เรื่อง

- เรื่องที่ 1 ประโยชน์และความสำคัญของผ้ามดัย้อม จำนวน 2 ชั่วโมง
- เรื่องที่ 2 ทักษะการประกอบอาชีพการทำผ้ามดัย้อม จำนวน 30 ชั่วโมง
- เรื่องที่ 3 การเพิ่มมูลค่า จำนวน 3 ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

1. ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน / วิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล

โครงสร้างเนื้อหา
รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการทำผ้ามัดย้อม 35 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.ประโยชน์และความสำคัญของผ้ามัดย้อม	1.เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว 2.เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำผ้ามัดย้อม	1.ความสำคัญและความจำเป็นในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม	1. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของผ้ามัดย้อม 2.วิทยากรกับผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบการทำผ้ามัดย้อม	2	
2.การทำผ้ามัดย้อม	1. ผู้เรียนบอกวิธีการจัดเตรียมสถานที่ในการทำผ้ามัดย้อมได้ถูกต้อง 2.ผู้เรียนบอกขั้นตอนการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำผ้ามัดย้อมได้ถูกต้อง 3.ผู้เรียนบอกขั้นตอนการทำผ้ามัดย้อมได้ถูกต้อง	1. การจัดเตรียมสถานที่ 2.จัดเตรียมอุปกรณ์ 3.ขั้นตอนการทำผ้ามัดย้อม 3.1ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผ้าที่ใช้ในการย้อม 3.2ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสีที่นำมาใช้ 3.3ขั้นตอนการฝึกทักษะการทำผ้ามัดย้อม 3.4หลักการมัดรูปแบบต่างๆ 3.5วิธีการดูแลรักษาหลังการย้อม 4.ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ใหม่จากผ้ามัดย้อม	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดเตรียมสถานที่ในการทำผ้ามัดย้อม 2.วิทยากรอธิบายขั้นตอนและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์การมัดย้อม 3.วิทยากรอธิบายขั้นตอนการทำผ้ามัดย้อม 3.1วิทยากรอธิบายหลักการเลือกผ้ามัดย้อมในการออกแบบ โดยยึดหลักการพิจารณาตามความเหมาะสมของโอกาส พิจารณาผ้าและพื้นผิวของผ้า 3.2วิทยากรอธิบายเกี่ยวกับพื้นฐานและประเภทของสีตามวงจรสี พร้อมให้ผู้เรียนได้ดูภาพการออกแบบผ้าที่มีสีแตกต่างกัน 3.3 สาธิต และฝึกปฏิบัติจริงให้เกิดทักษะจนเข้าใจเทคนิคและวิธีการการทำผ้ามัดย้อม 3.4วิทยากรสาธิตหลักการมัดรูปแบบต่างๆ 3.5วิทยากรบรรยายการดูแลรักษาหลังการย้อม		30
3.การเพิ่มมูลค่า	1.ผู้เรียนบอกวิธีการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ด้วยการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ได้	1.ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ใหม่จากผ้ามัดย้อม	1.วิทยากรอธิบายการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จากผ้ามัดย้อม ยกตัวอย่าง	3	
รวม				5	30